

บทคัดย่อ

การจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในแขวงอุดมไซ และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นเป็นการศึกษาถึงศักยภาพของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีที่ตั้งเป็นส่วนสำคัญก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการค้า การลงทุนการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นฐานทั้งสองแขวงเพื่อให้ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกต่อการจัดการการท่องเที่ยว จากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน ทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านภาคพื้นลุ่มแม่น้ำโขง GMS เป็นเส้นทางเศรษฐกิจแห่งชาติ เพราะฉะนั้นแขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทาจึงเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวสากล ที่เดินทางมาจากประเทศไทย ประเทศสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อจะเชื่อมต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวที่แขวงหลวงพระบางเมืองมรดกโลกได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ศึกษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน วิเคราะห์กลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และหารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวของชุมชน แขวงอุดมไซและแขวงหลวงน้ำทา โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมอาศัยการวิจัยเอกสารเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไปเบื้องต้น และการวิจัยเชิงสำรวจโดยการลงพื้นที่จริงเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กันกับการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อประมวลผลการวิจัยของข้อมูลที่ได้

พบว่า การรวบรวมข้อมูลทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้ศึกษาในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง ด้านการบริการที่พัก ด้านกิจกรรมสันทนาการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของแขวงอุดมไซอยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยม จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านถั่วและบ้านโพนชัย ระดับมาตรฐานดีมาก คือ บ้านปากแบ่ง และระดับมาตรฐานดี คือ บ้านชัยชนะ และบ้านปากแงย และควรกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านแขวงหลวงน้ำทาในระดับมาตรฐานดี คือ บ้านเพียงงาม บ้านเจริญสุข บ้านน้ำห้า และบ้านน้ำแอง และระดับมาตรฐานดีมาก คือ บ้านน้ำดี โดยควรนำจุดเด่นด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาจากข้อมูลที่พบในทุกหมู่บ้านมีความโดดเด่นในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านข้อมูลกลยุทธ์จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้ศึกษาถึง ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ การตลาดการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และศึกษาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน พบว่า ศักยภาพด้านพื้นที่แขวงอุดมไซควรมุ่งไปพื้นที่เป้าหมายเป็นอันดับแรก เนื่องด้วยยังขาดการพัฒนาาระบบสาธารณสุขมูลฐานที่จำเป็น โดยผล

ที่ได้จากการพัฒนาจะเป็นผลทางอ้อมที่นักท่องเที่ยวจะได้รับผลประโยชน์ แต่ผู้ที่ได้ผลประโยชน์ทางตรง คือ ชาวบ้านที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ควรมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจจะนำเข้ามาจากต่างพื้นที่ก็เป็นได้ ควรมีการนำนักวิชาการมาจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวให้กับชาวบ้าน มีการจัดส่งพนักงานแกนนำและพนักงานคุ้มครองไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนกับต่างประเทศ พัฒนาบุคลากรในสาขาการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาให้กลายเป็นหมู่บ้านต้นแบบอย่างยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุนด้านเงินทุนในการพัฒนาโครงการด้านการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงอุดมไซ ควรพิจารณาให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของหมู่บ้านตนเองมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของหมู่บ้าน ทั้งยังเป็น การปลูกจิตสำนึกการรักษาห่วงแหน่วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเอง ส่วนศักยภาพด้านพื้นที่แขวงหลวงน้ำทา นั้น ควรจัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาถนนหนทางในการเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านโดยเฉพาะที่ไม่ได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางช่วงฤดูฝน ควรมีการปรับปรุงร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว หรือแม้แต่ชาวบ้านเองยังไม่นิยมในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่าย และควรเพิ่มจุดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกโดยเฉพาะในหมู่บ้านเพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวโดยตรงจากการเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางศึกษาธรรมชาติบริเวณเขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติน้ำห่า (Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area) มีการสร้างแรงจูงใจภายในเป็นแรงหนุนโดยการสนับสนุนงบประมาณให้มีฝึกอบรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างบุคลากรการท่องเที่ยวให้ชุมชน และควรเพิ่มบทบาทในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของชาวบ้านให้มากขึ้น ขยายโอกาสการมีส่วนร่วมในการรับฟังปัญหาและเสนอแนะแนวทางทางการท่องเที่ยวที่มาจากชุมชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริงให้เป็นรูปธรรมต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการเชิงกลยุทธ์

ABSTRACT

The study on strategic management of sustainable community tourism in Oudomxay and Luangnamtha provinces, Laos PDR for achieving ASEAN economic community, was aimed at finding out the potential of Laos PDR concerning its geographical advantages which could attract tourism trade and investment, in particular the establishment of infrastructures and facilities in both provinces which allowed tourism access to a variety of natural, historical and cultural sites, in which each exhibited the authenticity of its own community. Moreover, Oudomxay and Luangnamtha provinces were capable of being the gate-connects to neighboring countries over the Mekong GMS, the national economic routes, hence the international hubs for tourists from Thailand, Vietnam, and China, who further travel to Luangprabang city, one of the world heritages. The research objectives were discovering the tourism resources and the methods used in community tourism management, analyzing the strategies employed in community tourism management, studying the patterns of the strategic management of Oudomxay and Luangnamtha provinces. In order to achieve the objectives, this study was conducted by integrated methods applying document study to obtain basic information, and the survey study both qualitative and quantitative in line with in-depth interviews carried out in the field to gather information and assess the survey results.

In doing the survey, certain aspects of tourism were collected regarding the attractions, accommodations, recreations, and facilities. It was found that the tourism potential of Oudomxay province was rated excellent in 2 villages which were Ban Yor and Ban Phonxay, very good in Ban Pakbeng and fair in Ban Saisana and Ban Pak Ngeun. As a whole, cultural tourism should be promoted. On the other hand, Luangnamtha province was rated fair in Ban Pieng Ngam, Ban Chaleunsouk, Ban Nam Ha, and Ban Nam Eng, and very good in Ban Nam Dee. Overall, the biodiversity in these areas should be promoted as a tourism selling point. According to the data collected, each village was remarkable in ecotourism promotion. Regarding the strategic management of community-based tourism, the study aimed to explore the term of community-based tourism, geographical advantages, tourism marketing, community

tourism management, tourism management knowledge, and the community involvement in tourism.

It was discovered that Oudomxay province should take its target areas as a top priority since they still lacked necessary infrastructure support. By doing so, the direct gains would fall on villagers in terms of better living condition and it would indirectly benefit tourism. It was further recommended that local souvenirs be promoted to reflect the presence of the community, or be imported from other places. Furthermore, the villagers should get trained on tourism by academics of this field. Top staff and their fellowship should take an internship abroad as part of personnel development and enhancing understanding about tourism to pave the way for becoming sustainable village initiatives. Budget support should be granted to other projects aiming to promote tourism in each village. With respect to the involvement in tourism management in Oudomxay province, villagers should even more get to participate and share their roles in tourism management in their own community so as to create the sense of ownership as well as to cultivate the love of their locality and wisdoms.

For Luangnamtha's potential enhancement, it was advised that travel-routes to the village entry, which is especially inconvenient in rainy season, be improved. Additionally, souvenir shops, whose products turned unattractive to tourists, should get advice on possible improvement otherwise the villagers would go motiveless in selling products as usual. There should be more souvenir vending stations especially in the village to get more chances of earning direct income from tourists travelling over Nam Ha National Bio-Diversity Conservation Area. As part of building motives, the training sessions on tourism development should be budgeted in order to have more well-trained personnel in the community. Even more, open access to useful information about community-based tourism should be provided thoroughly. There should be room for bringing all the problems concerning community-based tourism on the table to keep on finding constructive solutions altogether.

Keywords: Community Participation in Tourism, Sustainable Tourism Management, Public Participatory Action and Strategic Management